

Dodatno branje

Uredba o vnosu nevarnih snovi in rastlinskih hranil v tla. Uradni list RS 1996, št. 68, str. 5769-5773.

Izdal: Pomurski ekološki center,
Trg zmage 8, 9000 Murska Sobota,
telefon/fax: 02/51 41 848,
v nakladi 1000 izvodov,
december 2004

Projekt podpira: UNDP/GEF Danube Regional Project

UNDP I GEF
DANUBE
REGIONAL
PROJECT

Tekst: Milan Vogrin & dr. Andreja Miklič
Foto: Milan Vogrin
Oblikovanje: Stanko Milak

Zgibanka je del projekta "Addressing nutrient and toxic pollution in the sub-Basins of the Morava, Mura and Ogosta Rivers", ki ga izvajajo PEC - Pomurski ekološki center (Slovenija), DAPHNE - Inštitut za uporabno ekologijo (Slovaška) in CEIE - Center za okoljsko informiranje in izobraževanje (Bolgarija).

Prekomerno gnojenje negativno vpliva tudi na stoječe vode.

Voda je bogastvo, s katerim je potrebno pazljivo ravnati.

GNOJNICA NI VODA

Reka Mura je s pripadajočimi mokrišči, kot so mrtvice, poplavni gozdovi in travniki, izjemen življenjski prostor. Ne samo, da je območje ob Muri pomembno za rastlinstvo in živalstvo in to celo v evropskem merilu, je reka Mura vir življenja za vse prebivalce ob njej. Žal pa se kakovost voda, tudi podtalnice, od katere smo odvisni vsi, slabša. Temu veliko pripomore tudi kmetijstvo z velikimi količinami hlevskega gnoja, gnojevke in gnojnice, ki vnašajo v tla in s tem posredno tudi v vodo, velike količine hranilnih snovi, ki povzročajo onesnaženje.

Evropski predpis

Z vstopom Slovenije v EU so tudi za slovenske kmete začeli veljati standardi, ki jih zahteva zakonodaja EU, v tem primeru tako imenovana "Nitrarna direktiva". V Sloveniji direktivo nadomešča Uredba o vnosu nevarnih snovi in rastlinskih hranil v tla, ki med drugim natančno določa mejne vrednosti letnega vnosa hranil ter različne ukrepe, kot so časovna obdobja prepovedi gnojenja, ravnanje s presežki gnojil živalskega izvora. Namen direktive je zmanjšanje onesnaženosti voda z nitrati zaradi kmetijske dejavnosti in nadaljnje preprečevanje takšnega onesnaženja.

Kaj ne smemo?

Po uredbi je prepovedano vnašati gnojevko ali gnojnico v tla na katerih je prisotna voda, v tla prekrita s snežno odejo ali v tla, ki so zamrznjena ter v tla na velikih strminah, kjer bi gnojevka odtekla po površini.

Prepovedano je tudi gnojiti z gnojevko ali gnojnico na kmetijskih površinah brez zelene odeje med 15. novembrom in 15. februarjem ter seveda na stavbnih zemljiščih. Na nerodovitnih zemljiščih je vnos rastlinskih hranil povsem prepovedan. Na območjih varstvenega pasu za zajem vode veljajo še strožje zahteve. Na območju vodnega zajetja ali na razdalji do 200 m od objekta za zajem vode sta vnos dušika in oranje travnih površin povsem prepovedana.

V kolikor na kmetijah pridobijo večje količine gnojil živalskega izvora, kot jih lahko uporabijo na lastnih kmetijskih površinah, si morajo lastniki s pogodbo zagotoviti oddajo presežka, presežke predelati ali pa jih odstrani skladno s predpisi, ki veljajo za ravnanje z odpadki.

Upoštevati moramo tudi, da gnoj vsebuje vrsto snovi, ki imajo zelo močan vonj. Če gnoj ali gnojnico navozimo na površine, ki so blizu naselij, povzročajo te snovi znatne motnje zaradi neprijetnih vonjav, kar zagotovo razburi tamkajšnje prebivalce.

Koliko gnojil?

V uredbi je natančno določena mejna vrednost vnosa dušika, izražena v kg N na leto, ki v primeru vnosa gnojil živalskega izvora ne sme presegati 170 kg N/ha. Glede na to, da dobimo z izločki 1 GVŽ pri govedu 70 kg dušika in pri prašičih 85 kg pomeni to obremenitev 2,5 GVŽ oziroma 2 GVŽ na hektar.

Za našo prihodnost

Omenjene uredbe ne smemo razumeti kot še ene uredbe, ki je napisana samo zato, da nam greni življenje. Razumeti moramo, da kvalitetne pitne vode ni na pretek in da je bo v prihodnosti še manj. Z nespametnim ravnanjem pa lahko že en sam človek povzroči nepopravljivo škodo. Zatorej razmislimo, ali je res potrebno toliko gnojenja, preden bomo naslednjič peljali gnojnico na polje ali travnik, ki se morebiti nahaja še v bližini vode.

Razlaga pojmov

Mokrišča so močvirja, barja, vlažni travniki, poplavni gozdovi ter vse stoječe in tekoče vode.

Hlevski gnoj so iztrebki domačih živali, kot sta blato in seč, pomešani s steljo.

Gnojevka so iztrebki domačih živali, kot sta blato in seč, brez stelje z večjim ali manjšim dodatkom vode.

Gnojnica je mešanica seča domačih živali z vodo in snovmi, ki nastanejo iz seča zaradi naravne razgradnje.

GVŽ je število glav velike živine. Je merilo za vrednotenje obsega reje domačih živali. Ena GVŽ je 500 kg žive teže živali.